Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Passionale sanctorum - Cod. Aug. perg. 32

[S.l.], [9. Jahrh.]

Passio sanctorum Scillitanorum quod est. XVI. kalendas. augustas

urn:nbn:de:bsz:31-65346

Visual Library

sine contagio. saepe fata filia demundi ludibrio
migraret adxpm. quam propriis manibus uidetur
uenerandae trudidit sepulturae. O funeris gloria
quae melior habetur quam uita. quia quod terrae
subripuit. incaelum transmisit. Uere ut &ego con
sidero plus fuit quam resuscitari si emori. Certa enim
salus est noncontaminare peccatis. quanti cuperent
reb. cum uita traditis talem transitum comparare.
si mercatorem forsitan inuenirent. Sed quid distat
inter uiuificati infantis. et filiae mortificate mis
terio. illum resuscitauit adbaptismum. hanc trans
misit adregnum. nisi quod adhuc inillos spes resta
bat peccandi. haec inmaculatam finem accepit.
Quod cum uidisset mater beatae abrae apontifice
pustulauit. ut &ipsa simereretur erepta de
mundi erumna cumfilia praesentaretur adreg
num. cuius uota pontifex beatus considerans. as
sidua oratione xpo dno sine quo nihil boni agit
poscens. et ipsam ut fides robustior manet trans
misit adgloriam. Quis aestimaturus est talem
uirum ita dilexisse dnm coniugis et filiae affec
tu contemptum. tamen inhoc magis illas amasse
cognoscitur. cum per ipsum lumine perpetuo
transferuntur. Quis uero abundantia rigantis
ingenii contendat euoluere. aut eius uerba uer
bis ualeat exaequare. qualiter ille indiuisae
trinitatis. libros stilo tumente contexuit. aut
scripta dauitici carminis sermone coturnato
per singula refer auit. In minorum etiam car
mine claruerit. quomodo fuerit indissertio
ne paratus. Intractatu profundus. perlitte
raturam eloquentiae nobilis. Inuirtute mira
bilis. Incomplexionibus multiplex. Inresolu
tionibus subtilis atq. astutus. et iuxta euan
gelii dominicaeq. uocis. astutiam serpentis.
et simplicitatem columbae gratiam nonamit
tens. conditi sal ingenii. fons loquendi. thesau
rum scientiae. caritatis sectator. lux doctrine.
defensor ecclesiae catholicae. hostium propug
nator. Quid plura si strenuus lector. qui eius dic
ta legerit credat non tam uerbis digerere.

sed spu sco decorare. Hoc fuit ultra hominem sapere
tam caute dereligione censeri. Sed qui uult ipsa
agnoscere eius exilia memoret. merita respiciat
uolumina relegat. dicta perpendat. signa cotidi
ana recenseat. Quidum superstes fuit insaeculo.
aut scripsit ecclesiasticae fidei documenta. aut
pugnando calcauit heretica carmina. aut peten
ti tribuit miraculorum suffragia. quae uolen
te dno usq. inhodiernum diem eius orationibus
perseuerant. sed mea lingua nonsufficit singula
desco epo. quae per eum operatus est et locutus
sicut illi dignum est cuncta proferre. Det mihi
pius ueniam. quia multa praeterii quia uix pauca
conscripsi. ita beatissimi hilarii depraesenti sclo
uita migrauit cum gloria adxpm. terra plo
rante. caelo gaudente. Obiit autem praefatus
pontifex hilarius die iduum ianuariarum. Re
liquiaeque eius pictauis sunt conditae. In quo
loco actenus diuina beneficia operantur. Ipso
praestante dno nostro ihu xpo. qui uiuit &regnat
cum patre et spu sco. insaecula saeculorum. amen.

EXPL. UITA SCI HILARII EPISCOPI.

INCIPIT. PASSIO. SCORUM. SCILLITANORUM. QUOD EST. XVI. KL. AUG.

lxxiii

In dieb. illis. praesidente bis claudiano consule. xvi
kl aug. kartagine insecretario impositis. sperato
nartzale & cittino. donata. secunda. uestia. Satur
ninus proconsul dixit. Potestis indulgentiam domi
ni nostri imperatoris promereri. si adbonam men
tem redeatis. Speratus dixit. Numquam male feci
mus iniquitati nullam operam pbemus. Numquam
malediximus. sed male accepti gratias egim propter
quod imperium nrm obseruamus. Saturnus pro
consul dixit. Et nos religiosi sumus. et simplex est
religio nostra. et iuramus per ingenium dni nri
imperatoris. & pro eius salute supplicamus. quod
et uos quoq. facere debetis. Speratus dixit. Si tran
quillas praebueris aures tuas dico misterium

ad fenestram quam citius cucurrens signo
ex more tintinnabuli ministros conuocans.
hisque stantibus praecepit ut uenientem furem
cum mula minime ledere deberentur. Sed
haec nequaquam ambitionis uana gloriae
ministris praedixerat. sed ut eorum mentis
insaniam mitigaret. ut nec furore coacti
dei uirtutem in suam mutarent insaniam.
ut aut reis sanguis ab eo non fuisset. aut fun
ditus eum per nonem misisset. Uixque imperan
tis uerba perceperant. et ecce ostium cel
lulae. ubi uir sanctus cum discipulis loquebatur
mula ingressa est. super sedentem obtulit
furem rigidum. atque examinem et dor
so illius adherentem. ita ut quasi catena
tus existeret. et nequaquam si uellet des
cendere quiuisset. quem uir dei deponere
ministris preceperat. depositus namque.
et humo proiectus rigidus terrae instar
ligno uel lapide examinis et insensatus ia
cebat; Coepitque uir dei tam increpatione
quam ammonitione a sua nequitia eum quasi
a somno graue suscitare. qui dum instar
dormientis expergefactus. tumorem animi
uulnera conficiendo. pauore doloris dixit.
se amplius peccare detestans. quamuis in
opiae consumeri debuisset. Cumque pro
strato iacente. atque exanimo confiten
te. ut uitam mutare debuisset. uir dei prae
cipiens. ut ex humo surgere debuisset.
qui tam concitus surrexit. quasi rigidus
atque contractus minime fuisset. et sic
suae miseriae referebat historiam. quo
modo in dorso asellae sine somno per
noctaret. tot montium summitates.
atque conuallium inriguas circumisset.
siluarum sita atque ut primum densita
tes perambulasse quasi famula uictus
ut fuisset. quibus dictis ueritatem uul
nerata facies declarabat. et sic se ab inra
tionabile animali addictum sine scientia

ad uirum dei fuisse professus est. qui ratio
nabilis per intempesta noctis euadendi uiam
uel latendi minime repperire potu
erat; Sed quid mirum quod orationes iusto
rum. diuini largitoris munere ualeant
uincla reprobis inicere. et amentis in
dustria reuocare. cum tanta suis elec
tis diuina prestiterit maiestas. homo
helias dum fuisset passione nobis com
par. tamen imbres orando clauserat.
caeli flabra uerbo retinens. ut cum ste
rilitate alimoniorum ueri dei perderet
notitiam. et israhelitici populi sterilitates
tersisset animarum. et quamuis coacti
ueram susciperent imbrem. et suae
praedicationis eorum arentia com
pluerat rura. et pariter cum alimonia
humus inriguas non parturiret. cor
porum imbre coacti fame. ueram
susciperent imbrem doctrinae.
et germen fidei protulissent deo; Itaque
uir dei oratione alligens reum. ut a suae
nequitiae solueretur animae. accepta
paenitentia cum muneratum uir dei tres
argenteos largitus est. ut nec coactus
comitum lambardorum furta quilibet re
cessit. coepit longe lateque fama eius
crescere. et fidelium ad eum fluere caterua;
nobilium. ignobilium. utriusque sexus
uerba ad audiendam uitae. in tantum
eximia illius uitae perflagrans. ut ad
summum maiorem domui qui fuerat
pippinum peruenisset. ita ut ipse suum
per quendam presbiterum pretiosissimum
indumentum ex auro et lapidibus
contextum. eximia uarietate com
positum. quem ad campum anti
quorum mos ut fuerat martius uoca
batur. ad uirum dei cellulam transmit
tebat. seque humillima illius prece ora
tionibus quae commendabat. sicque

non nulli nobilitabant eum senes certatim
concurrentes ad uiri di cellulam alii prost
m& ipsis multa d&ulerunt. alii per direc
tos exenia transmittebantur; Coepit namq;
uir di exteriores occupationes fl&ibus atq;
lamentis tergere. diebus singulis in augm
tum ducere dolorem. intrinsecus tactus.
suspiriis afflictus. gemitibus frequentatus.
quia tranquillitatem quam quesierat
& solitudinem. paene amisisse prospiciens &
paupertatem quam amauerat sibi deesse
pertimescens. & diuitias quas non quesiue
rat. in augmentum sibi amplius suisque
dilatare. orationis studium ultra amitte
re consu&udinem in responsis ueniendum.
& acceptione dantium. & in dispensatio
ne indigentium. in his qui fatigantur
tribulationibus. XIIII^{mum} suae cellulae
impleuerat annum, tunc demum inhians
consilium. ad romam orationis studio ire
decreuit. & ibidem apostolici doctrinae
commendasse. uel eius exortatione.
in quibusdam angulis ut sibi m& & suis
qui uenerant. beati demergere & p&ri a
postolorum principis patrimonia. &
ibidem per meditans. sub ditione summi an
tistitis huius liminis sub scae conuersatio
nis regulae perducere & uitam; Mouit autem
uir scs suum comitatum & uniuersa supel
lectilia quae in huius decenserat utilita
tem. iam prefatis uitae diuino sibi deesse non
dubitamus auxilium. quod incolomes
ceptum perfecit. inhere oratione apo
stolorum facta principis p&ri. ad bea
tae memoriae gregorii papae secon tu
li plantas. & suum secr&um sibi m&
predixerat animi. & quibus coactus neces
sitatibus, suum amiserat secr&um. & quo
modo tranquillum humanis fauoribus
perdidiss& portum. & quibus seculariu
tumultibus carina in medium magni

maris iactar&ur fluctibus. quod uix soli
tudinis marginem recolendo prospicer&.
& amplius formidanda conicit tempora
lia. a nonnullis congesta munera. quod sibi
m& ad penitionem amplius cumulo dispu
tans quam adiutae solatia. & quomodo mu
nera sibi a fidelium commissa secum d&ulis
s&. ut per dia beati p&ri uel exigua fruct&a
mercar& quiuiss&. & suam cum suis subhuius
ditioni auctoritati transitoriam termina
r& uitam. ut sub manuum suarum desudar&
labore & opere pr&ium humi coegiss&. sic
huius uitae norma declarat; Uenerabilis
namque & prenotatus papa uiri di cum au
diss& uerba illius non ignarus sensus quib;
zelis accensis in deificum feruebatur opus hone
statem contemplabatur uultu formam pu
sillam. membra tamen nobilitatis demon
strabantur originem; Erat que uir facun
dissimus & humanitati perpiuus conuersatione
in omnis preclarus corde contra uitia ad irascen
dum. uelox ad irascendum conuersis non piger
operatione deditus oratione studiosus psalmo
diae praeclarus uigiliis frequens; Sed nam
ex eo dicendum est. qui omnia omnibus fuisse
non dubium est. sicut manna ebreorum popu
lo per desertum gradienti secum animi uolun
tatem diuersis faucibus diuersum reddebat
saporem; Itaque uir di spu sco repl&us uni
cuique se congruens sexui uel aetati ut per
conuersationum studium ostendere quiuiss&
exempla uirtutum; Sed haec uir scissimus
intuens apostolicus iam superius praenota
tus coepit cum suis inhire consilium ut ne
tot liminis fulgorem sub modium ponere
deber&ur. sed ueritatis supra candelabrum
comprobare testimonium ut ab eo intra dian
tur ingressi & eis acerdotalem ex auctorita
te beati p&ri dar&ur. honorem & uirgam
pastoralis regimine qua utebatur mente
ad perfectionem operis eius manib; conicerit

potestati; Tunc in uiro di quae consiliando in
tractauerat opere pficiens adsummum
per singulos deducens gradus. pontificalem
deduxit honorem uirque scissimus quamuis
coactus tam̄ dono di & diuinis largitoris mu
munere consentiens psalmistae; Non inme
mor dicenti qui noluit benedictionem pro
longabitur abeo. quamuis honorem fugien
do humilitas uituperass&. tamen patrem
ne contra dicendo contristar&. uel diuinae
uoluntati resistere uidebatur. coactus con
sensit recepto pallio cum sanctiones beati
principis apostolorum p&ri ubique pre
dicationis officium exercere. per uniuersū
orbem potuiss&. ex tanti patris relatione
potestatem habuiss&. cum suo diligentissime
denotato gallus priuilegio reuersus est; Coe
pitque diuinum ex ore illius emanare uerbū.
& mellifluum in audientium effundere prae
dicationem auribus. instar uiui fontis ex cuius
ui emanatione amnis efficitur; Coepit nāq.
doctrina illius per uniuersam galliam pau
latim per uirorum ac feminarum crescere
moribus. tam sacrarum uirginum & uidua
rum quam monachorum & sacerdotum dila
tare pectoribus; Ipse uero uerbum di ammini
strans quasi prudens dispensator ecclesiae xpi
unicuique mensuram tritici hilari adseue
mentum dabatur uultu; Interea contigit
ut uirum di maior qui erat domui pippinus
ad seuemendi ecce rer s&ur obtutibus; Ro autē
ad palatium ueniente iussus ut fuerat. conti
git quendam supuenire secus uiam ad dāna
tionis ultime reum hominem deductum sus
pensionis. propē nequitiam latrocinii adal
pertum nomine. que frequentabatur & futura
iam damnatorum mos est huius paenae con
sequentium finem iam torte collo illius cir
cumplex&. & lores adiunctae necessitudini
bus eleuandi. ultra iugum damnabilem co
lumnis p pensionem ꝓposite post ergū manus
uinctae & hii qui funem tenebant iam tra
here ad dānationem conabantur reum uirib;
Coepit namque uir di totis nisibus aequum
quem sedebat calcib; cruentare & sub testifi
catione diuini di uoce exaltat p clamare
ut sibi uenienti spectare deberentur; Cum autē
ad ppinquabat concitus ex aequo psiliens.
ad ipsum cucurrens & principem huius operis
quem fuiss& inquisiuit; Cum quo tribunus
& centonarii quibus haec credita fuerant
ante stare feciss&. coepit humili postulatio
ne fixo in terra capite. ut reum sibi donare
dignarentur uel paenas deferre. usque dum
ipse ad principem pergere concitus potuiss&;
hisque minime p&itione illius obtemperan
tibus. agebant publicam sibi factionem. ne
quaquam auderentur soluere. ne forte il
lius preponerentur paenae. qui tanta &
talia commiserat crimina. ut regales commo
uiss& aures ad sui damnationis exitum;
Tum uir di reum monere studuit adsisten
tes longius amouit. ut omnem putredinē
animae uulneris confitendo ad aditum oris
perducere debuiss&. tam factis quam locuti
onibus. atque cogitationibus corripiens em
dationem pmittere studuit. uitam mutare.
saeculum relinquere. commissa deflere uen
tura cauere. signum salutis capite illius mu
niuit. & collo iam damnationis uincla cohe
renti salutiferi uix illi manu propria signum
depinxit lacrimabile uultu reuersus & suū
quem prius aequum ascendens. sub omni festi
natione ceptum cāpabat iter. eadem die
pficere minime potuit. iterando per noc
tans secundum ad pfectionem itineris com
plens diem. ad solis quippe occasum palatiū
pueniens. statim exhibero psiliens summis
sae potestati inmergens. humillima prece
deposcens. qualiscumque dependenti ut fue
rit corpus sibi eum donare non dedigna
r&ur. & quomodo á dolo ministris deposcebat

& his negantibus sub quam merore decidiss&
exponens his dictis princeps p̄fatus con par
sus est & eum quem uiuentem tantus ponti
fex amministris soluere non poterat pae
narum · iam aliud quid existim&ur quā
mortuum · ēpō reddere praecipiens missis
utriusque directoribus uidelic& ueneran
dae memoriae pippini · & beati dī uiri cor
biniani epī · qui acceptae epistolae sub necessi
tudinis ueiculo demutantes per loca ut ne
cessitas deposcerat; Die uero tertia uesperis
cente res inaudita & ualde incredibile · si tā
aperte non apparuiss& insignia · ita uiuus
inuentus est · ut eum uenerabilis uir signo
salutis munierat · sed quid mirum si uir dī
eum oratione & fl&u potuit diuinae uir
tutis ad dī gloriam sustentari · ut ne pon
dere corporis collus desoluer& · uel tor
tarum fulsione alena suffugar& aut inhe
diae · uel alitione instante disperationis
damnatione positum per diduum orando sus
tineri; Qui ubi fideles an infideles fuissent
ignoramus exauditus non fuerat; Quid mi
rum si adeo in uirili sexu exauditus fuerat
dum in tam fragili sexu beatam uirginem xp̄i
scolasticam exauditam legentes non dubita
mus · cui uir poscendi fidelissimus benedictus
petenda p̄bere noluit · diuina uirtus poscen
te ministrauit · elementum purissimi aeris
lacrimis coaculare · sub momenti spatio tan
tam tranquillitatem conturbans · s̄ fulbra
uentorum a diuinis thesauris p̄ducens imbrē
effundere; Diuina uirtus non cessans ut ex
tecto recedere quis ualebat · mansit inuitus
qui noluit mutatus; Si ergo tam fragile sexu
fideles uiros orando tenere queunt feminas ·
quid mirum si beatus corbinianus infide
les an fideles orando supergare potuerat · qui
se a diuino tramite deuiendo numquam ab
strahebat · sicque peractum est ut de pae
nis depositus denotatus adalpertus;

Non tantum uiuus sed &iam inlesus inuen
tus est · & ad palacium ab his qui missi fuerant
deductus; Ad cuius intuitum quasi ad ingens
expectaculum confluebat multitudo; & non
tantum incolomem · sed &iam ualentem con
templabantur · Quem tota terra ueneratur mira
culum & quasi a cunctis habebatur insigne di
uinam dī diuulgantes uirtutem & uiri dī me
rita in sollemnem exequium · Tunc uir quasi pas
ser a laqueo ereptus · paenarum habitum muta
uit · & sic in scā conuersationis uita sub magisterio
uiri dī post multa temporis spatia finem uiuen
di fecit; Cuius sepulchrum usque in hodiernū
diem · apud nos manens in ulla quae dicitur
puppinhusir · quorum nonnulli adhuc supersunt ·
qui eum familiariter cum uiro dī nouerunt ex
nomine; Tunc beatus uir dī uenerabatur ab
omnibus · maxime uero a domesticis fidei;
Coepit saeculi gloriam pertimescere · & honoris
ambitionem expauescere · tranquillitatem
carceris quam perdiderat deflere · diutius
quis tamen imittendo deflere · ad pristinum
se contulit musileum; Ibi se sub protectione beati
germani inte foris inmergens comitatum amit
tens · excepto cautellam clericorum quam mo
nendo deserere non potuit · sed operationis
curam actum ministrauit · & uerbi dī semina
eorum pectoris rure cottidie commendans;
Ibique continuus septem compleuerat annis ·
uerbum dī uenientibus nihilominus ammi
nistrans · sed quantum se intima secr&a contu
lit locum · tantum fama illius altius emnebat
in publicum · & cottidie a superuenientium
affligebatur tumultibus · & quasi sciam con
congeriem sustentare non ualens super ue
nientium · concussa cellula & conquassata qua
si fluctibus medio maris pelagi nauicula inde
fluens · ad pristinum se contulit · auxilium ut
romam uenir& tanti patris munimine so
lutionem praeciper& · & secr&a manasterii
pen&rar& · & alterius se magisterio contulisse

per tractans. Si eum summus papa sub patrimo-
nio ut prius deposcebatur beati petri minime
militare sub manuum sudore concedisset; Non
iam publicam sibi met a gallorum partibus ar-
ripiens callem sed secretiorem quamuis tra-
ducē diam elegit tramitem se in altemaniam
contulit; Deinde germanorum peragrans
termina. ualeriam penetrans. et ibidem quam
diu demoratus uerbi diuini largitus est sem
na quae propagata nonnullorum penetraue
runt corda. in augmentum fidei. quae paene
in christianitatis religione gens nostra ut rudia adhuc
fuerat. nouicitate conuersionis erat; Tunc namque
in tempore deuotissimus dux theoto. insignis
potentiae et uirium uirtute cum filiis decorus
et satrapum alacritate precipius cuius longe
lateque fama decreuerat; Prouintiam qua
drifariae sibi et sobolis diuidens partibus cariq;
habebantur; Ibidem sacerdotis sicut nouitiae
mos compellit. qui uirum dei dum contemplas
set humillima subplicatione obsecrare cona
uerat. ut ei honores debitas donare debuis
set; Sed nihil proficiens magis maluit pauper
tatem eligere tranquillam quam diuitias fru
ere periturus; In quibus et munera multa ei
denotatus dux largitus est; Uale fecit eo relic
to in partibus sueuiae grimoldi incendens qui
eum summopere recepit qui tanti pontificis
congratulabatur aduentui; Non tantum ipse
sed etiam uniuersa collegio in ipsius qui fuerat
parte; Cum autem dulcedinem gustasset doctrine
illius. coepit eum multis subplicationibus et ni
mis insistere precibus. ut eum numquam de
serere deberetur; Pollicebatur eum con partici
pem fecere suorum filiorum. ad cuius mini
me declinans. ab statu rectitudinis promissi
oni. sed inmobilis ad explendam uiam per
mansit Arreptam et seneque quaquam recedere
ab huius tramitis perfectione professus
est; Munera illi non modice contulit uale
factum absoluit. directis ministris qui eum

cum omni honore deducerent a finibus
ualeriae atque noricensis cisalpina in ca
put italiae; Qui iussa compleuerunt sub
debito honore benedictionem petentes re
uersi sunt; Sed silenter uiro dei ignorante
auctoribus montanis. tam uenusticae uallis
quam innetinis. ut si quando reuertere ac
torus illi contigisset. nequaquam a finib;
bauuariorum irepmisissent. nisi ad pro
tatum principem peruenisset uir sanctissimus;
Cum autem trigentinum castrum uir dei per
uenisset husingus longobardorum rege
ibi constitutus princeps. cum quendam a
myssarium cauallum forme uiridi de quo
rum uidisset concupiuit. quem dum emere
non potuit furto silenter abstrahere iussit;
Cuius uindictam diuino solatio ad narratio
nis tempore ordinem seruamus; Uir dei sanctis
simus papiam ueniens. a precellentissimo
longobardorum rege et deo deuoto. cum
omni ueneratione receptus est; Septem
ibi euolutis diebus retentus propter sacram
propinationem uerbi dei quae ex ore illius in
undabat. scilicet commendans orationi
munera largitus non modica. uale factum
amisit; In cuius comitatu quendam ciuita
tis praepositum. ad portum amnis padi di
rexit; Qui uirum dei cum uniuerso comitatu
cum omni diligentia transponeretur;
Reliquus uero usque romanos fines intras
set; Misit ut dentur ei necessitudinis sola
tia. per uiam hoc facto. ad amnis perueni
ens portum is qui missus fuerat. iberum
quendam delectabilem uiri dei conspiciens.
animo aderens emere uellens; Quem uir
dei minime sedaturum praedixerat. sed sum
mi romano urbis pontifici. ducendum in
sinuans. is namque antiqui hostis peruica
cia accensus. ad sui damnationis cumulum.
ad ultimum transeuntium amnis portu
reseruabat. sui silenter subiecti percipiens

iam uiro di transposito aequi pre ponens
dorsui. cursu uelocissimo uicinę siluae immer
gens; his qui missus fuerat huc illuc discur
rere cum suis quaerant se simulans. uacuus ad
portum reuertens. raptorem se non nouis
se testans; Viridi puolutus uestigiis. uicto
animo uirum di deposcens. ut eum ad regis
auribus suae neglegentiae minime accusa
re dignaretur; Vir scissimus suae patientiae
gustus ilari uultu uale factum amisit.
diuinae uin(di)ctae non ignarus. cuius rei
finem diuino adiutorio ad posteram no
tandi ordinem seruamus; Viridi scissimus
tramite arrepto coeptum carpebat iter;
Dum autem quadam die tusciae peruenisset
partibus. vi feria ieiuniorum in quo obser
uare oportebat ab esu carnium diem agen
tes. hi qui p(a)erant itineri quod hora tardius
gustandi ptraheretur; Et ne quiquā caualli
calorem tot dei spatia subpondere sustine
ri quiuissent; his dicentibus qui alimenta ad
mensam tanti pontificis ministrauerat. respon
dens. nequaquam ad opus esui uiridi habe
ret excepto carnem quem eadem die non
comesurum uirum nouerat di; Et dicen
te eps ad caelum uultum uertens. aquilā
in aeris altitudine contemplans. ait. ecce
auis per quam dns suae largitatis misericor
diae alimenta daturus est; his dictis ab in
tuentium oculis longius recessit quidetan
ta altitudinis spatia oculorum acies piscē
in maris intuebatur fluctibus; Submissis
alis arreptum ad litus perduxit; his pgen
tibus quidam cocus pontificis more iteran
tium ad litus cucurrens. secusque (uagebat) tramite
iacebat tendenti. quidum iret uidit aquilā
piscae adhuc uiuae capitis sedentem huc
illucque resilienti quidum cursum euo (dedisset aquile)
lans. arrepto piscae pontifici obtulit sum
ma aquilae aperiens gestam; Magnitudo
(piscis) uero non tanta erat. ut soli di sufficeret. sed

etiam cunctis qui apud illum sufficienser come
debantur; Res mira et ualde inaudita excep
to miraculo uetustissimo quod pauli antoniq;
coruus ministrauerat escam; Tanta enim diuini
misericordia pietatis est largitas. ut nusquā
suos inopiae consūptos permittat. seruos. in quo
loco tanta amoenitas reptatē herbarum cōpia.
fonsque fluens per media largitionis spatia.
quid aliud datur intellegi quam omps ds qui
suum pascere dignatus est seruum. subuec
tionibus necessitudini ministrabat alimoniā;
Tunc lecti sublectulia deponentes duxerunt diē.
sed nequaquam aliud miraculum preterire
uidetur pisces. huius pretendentis litoris que
accederat; In octabo namque die qdita ut p
diximus. sexta fuerit feria. quidam ex con
uiatoribus ad litus cucurrens maris. est enim
delectabilis callis undarum tumultibus de
pressus. is dum iret uidit secus natantem
litus piscem magnitudinis non modicae peduū
xi longitudo tendebatur; Quidum diu deam
bulantem intueret litore relicto rem ad aures
uiri de moribus obtulit di. qui cuncti relicto
calle ad litus quasi ad ingens spectaculum
cursitabantur; Viri di qui eum denotantem
conspiciens. non in piscis modum pauore con
siderans. sed inmansuetudinem animalis do
mestici intuebatur humanam quasi delectaret
conuersatione; Inter semet ipsum tacitus col
ligens. quod sibi in esum uterat. ad ō transmis
sus fuisset. ob dici continentiae fasti subito quen
dam suum ministri qui fuerat redausie ansaricū.
cuius superius longe iam memoriam fecimus.
ex nomine uocitans. cui p̄senti exuere indu
mentis imperans. nihil diffidentiae animi in
herere pcipiens. pugionem in manu sumere
indignans; Cuius uerbis intrepidus uestimen
to exutus. imperterritus quasi p humum in mare
ingrediens. eratque natantissimus uir. corpo
re ingens. uiribus strenuus. alacer ingenio.
locutione sagax; Cuius corpus in beati stephani

xpi martyris ęcclesiam humatus iacet. quem
nos cum ceteris sepulturae tradidimus; Quo ma
ri inmersus se interiorib; meridie intulit partib;
sinistrae manus natans. dexteram super eleuans
fluctibus. lanceae summis nisibus piscem tam
uiriliter percussit ut ferro asta sequeretur.
capulis missis aptabatur; Qui statim retor
quens se ad altiora maris contulit partibus. ip
seneamque summitatem tenebatur astile secu
tus est; Qui dum diu natando per mare se fatigas
set. et nihil omnius persequendo eum percussor
torqueret. nitebatur ad litorem natantem; his
decertantibus. iam longius deductis euolutis fluc
tibus. ut a litore in summis positus. uix intuebatur
undibus; Quidam piscatores intuebantur. exla
tere retia releuantes. his relictis cum piscib;
qui capiebantur. certatim puppim ad pericli
tantis denauigauerunt spectaculum; Qui du
uulneratum intuerentur piscem. totis nisibus
ineum manibus inicientes ab equore summisso
naui inuoluere coeperunt; Qui dum inmissus
fuisset notatus uiridi brachium summitati
puppi inmisisset. coeperunt pugnis percussi
onibus reuerberare. ut ex tanta praeda reuer
teretur uacuus ad litora; Qui dum alacer
pedem puppi inmitteret flagellis intrepidus.
uiriliter se sup plantis erigens. arrepto uni
ex manibus remigio. coepit percussores suos
remo caedi; Qui ilico illius se sub sub miserunt
plantis. nauem ad litorem perduxit uir. qua
uis extrenuus ex lassitudine uiribus imbeci
lis; Tunc inmensas cuncti quierant (ad) dō redde
bant laudes. loca ad applicandum castrame
tata sunt. cum tanta habundantiae gloria
ut nequaquam cunctus comitatus consum
mere ualuisset. residua sarcinis incrastinum
condiderunt; his refectis propriae cenae qui
alienam rapere non uerebantur. palo infixo
pedibus colligati. flagellis auri dī imperio
caesi. ut lammina illius sepulchri depicto
declarat. auro dī monitē beati principis aptrū
petri peregrinos ad supernae dispensationis
annonę discludere auderentur. uinculis reso
lutis duos tremisses his dare praecipiens. ne ope
rationis diei quamuis indigni uacui recederen
tur; Ipse uero cellę arrepto. ad rome profici
cens moenius usque oratione facta ad apostolo
rum beati principis petri sepulchrum. et nih
hil omnius pauli. cum ceteris summi beatae me
moriae papae gregorii strauit se uestigiis satis
factione surgere imperans. sedere sibi iuxta
se deposita praecipiens; Qui dum sedisset non
modica exsenia tanto uiro obtulit. et cunc
ta sibi de sua conuersatione displicentia ante
ponens. quomodo et quibus quasi inmensis
fluctibus quatiebatur honoribus. et quo
modo nec meneris claustra praestarent tran
quillitatem. et quantis pertimescerent
diuitiis qui nullum uetebat colonem secretū
supplicans. et insuper ministerii uincla
praedicationis uerbi deposcens lacrimis fusis.
flebili uoce deplorans suum secretum inpo
sitę honore perdidisset. et pristinae petiti
oni insisteret. ut ad caenobium ire eum per
misisset. uel quaedam cellulae deputasset.
uel saltus secretioris et operatione conce
deret agellum; his auditis tantae humili
tati expauit; Summus quierat papa a se
remoto sinodum fecit. quorum collegioni
sententia contulit; Qui una uoce eum reuer
ti praeclamitant. multis testimoniis ex sacra
amplius scripturae quam prius. his di
centibus in medium deduci iussit; Quo
rum uerbis fide recepta se uictum conside
rans. ut iniunctam a tanto patre sibi in
iunctam ammittere non deberetur. et
uacuus a lucro redire ad aream; Cum sū
mo ibi retentus honore benedictione accepta
uale factus recessit; Qui dum reuerten
do papiam peruenisset ad portam urbis.
ferętro sup positum cuiusdam mortui
corpus. at uniuersus secutus est urbis

primatus; Mox uirum di contemplabant
subtilius de persona & uocabulo sciscitantes;
Erat namque cadauer huius uiri qui iberu
uiro di rapere non uerebat. uniuersis insis
tens ingens pauor quia ipse disperatus a me
dicis facinus non abscondit; Viri di cum omni
humanitatis reuerentiae a rege receptus re
gali deductus aulae. quia nequaquam ea prin
cipem latebant diuinae uirtutis potentiae mi
racula gestaque per uiarum fuerunt spa
tia; Propterea in bles xpi ampliorem recipi
ebat honorem; his sedentibus uidelicet & prin
cipem atque di uirum mulier orbata uiro &
uiduata flebili uultu uestis uiri di pro uo
luta est. deducens iberum uiri di a uiro suo
machinis diabscis & nefande insidiae raptu
formae & speciae decoris inmense quasi
debiti uiri sui mortis reum insuper ducenti
soliti afferens uiri di obtulit. dicens uirum suu
eadem die percussum fuisse. in quo in lecebris
machinis iam uiri di impedire non uerebat;
Ex qua percussione languor cottidie dolori
fomitem ministrasset. & suae disperatus iam
a medicis coniugi pcepisset. ut sub omnis dili
gentiae curis ipsum cauallum custodire de
beret. & uiro di reddi & facinus animi uul
neris nefandum confiteri; Insup debitum
pensionis aurum deferri. ut p eum uir scis
simus depcare diuinam dignaretur clem
tiam; Quibus dictis uerbis atque doloris
uir eminentissimus con passus est. rex
concitus ex throno psiliens genus puolu
tus epi. ne hoc sperneret quod obtulit insup
& suum reciperet quem amisit. & tota mem
nentiae contristaret domin. tanti uiri de
trimentum conferrent animae in despera
tione cuius ammissionem iam receperant;
Corporis insup uniuersi adstantes. uitupe
rantem deposcebantur. Coactus consensit
surgentem consolabatur leniter regem ut
ne bis summa uindicandi polliceretur

pietas quibus in corpora uindicabatur debi
tum confitendi illic nec inter et paenam suis
insuper orationibus ut ualeret adiuuaturu
pfessus est fide recepta uiri di uerbis; Viduata
mulier recessit a tantae potestatis culmine.
quam diu contentus pontifex & cum summa
honoris reuerentia muneris non modicis
iturus a rege ualefactus amissus est. cum ne
cessitudinis ordinatione trientinis finis in
gressus; Cum autem non longe a castro uenisset
in prata quae appellabuntur rumanianas
quidam ex suis cuius iam superius longe feci
mus mentionem; Amissarium conspiciens cu
dam sequente iumento cognouit uere ro
nouato calcibus iumentorum in tanta mace
riae deformem ut uix eum agnoscere potu
isset uiri di furto ablatum qui contempla
tus uiro di indicare curauit; Qui eum agnos
cere dissimulans & suis sententiis silere pre
cipiens; Cum autem urbis adpropinquas
set portam. ecce comes tribunus qui fuerat
husingus eius factus. in obuiam pedibus pro
uolutus est. facinus a se commissum non ab
commissum non abscondit & damnum quod
obtulit pfessus est. ablato uerecundiae uela
men timore coactus furtum in lecebre machinati
onis pfessus est ordinem quomodo formis no
bilitati iberi concupiuerat ut suis dilectu
iumentis inmitteret amissarium propter
nobilitatis propagatione in postremum
conseruare pertractans; & eum quem eme
re pcio non ualuisset furto silenter abstrahi
pcepisset. ne tanti iumenti ppagatione
uacuus remansisset; Quo facto diuina con
secuta est uindicta. furto uiro di ablatu
amissarium inter suas cotranseuntem in
mittere non uerebat iumenta quoru
plus minus quadraginta trib; comple
bitur numerus. quae elefantino morbo
correpto diuinae uindictae consumpta
fuisse pfessus est excepto superstitem

Ministerio insuper usque adimam montis
crepidinem defluer&. & eo ueniente num
quid decss&; Cum autem uir dī obiss&. &
eius corpus a nobis ablatus fuiss&. p xl an̄
humus arida sine aqua remansit; Eo ite
rum adducto. in pristinam habundantiam
aquam ministrabat; Cuius nr̄i assertioni
intuentium oculis. ipse testatur fons.
sed historiae narrationis redeamus ordine;
Cum quadam die uir dī ad castrum ire
uelisset. uespertinas ad beatę memoriæ
ecclesiam. per soluendas laudes. cui dō
auctore deseruimus; Ecce quaedam mulier
rustica cum munere sibi in obuiam facta
est. Malefius suspitione uiro dī iam ante
deuulgata. cumque honesti carnium
ibant uiri. & animal uiuum deducebant;
Quod uir dī cum intuer&ur subtiliter in
quirebat. quis nam illius fuiss& aduentus;
Inuida mulier quendam iuuentutis flore
ducis sobole quibusdam occultis demonio
rum intuitibus fuisse commotum. quem
suo nefando carmine & inlecebris artibus.
perduxisse ad salutem; Quibus dictis uir dī
uehementer expauit; Ex equo prosiliens.
in tanta furore commotus. ut ipsam iam
canem propriis ceder& manibus; Et cuncta
sibi data pauperibus ad portam distribu
er& ciuitatis; Introitum urbis amisit
domi reuersus perfidiam ducisse deflere
non cessabat. sociaque antiqui hostis. ut ser
pens in paradiso mulier sparsis crinibus suis
receptas cruentatam faciem ducisse flebile
demonstrabat uoce; Quam intuita furore
incensa uultu mutato uim aspicientibus de
monstrabatur; Veneno epī uitam insidiare
conabatur. sed pdere ea uiro distulit laten
ter insidias suoque preparans laqueo cui
dam uocabulo ninoni. silenter pcipiens cū
ab eadem uilla recess&. collectis famulis
epm̄ interemissent; Cum quadam die ad aliā

se mutassent generaliter uillam. his tran
seuntibus quidam per in ttem insidiae per
fratrem suum beatae memoriae nutritorē
meum erimbertum. Viro dī mandare cura
uit. quod eadem nocte mulieris insidiae
a p̄fato uicario occider&. nisi se mutationis
loci studiose saluar&; Qui reuersus cuncta
uiri dī dicta disponens. quibus machinis
laqueatus ess&. nisi se studiose prudentiæ
abstraxiss&; his dictis fidem fecit. noctis
intempesta silentio. occulte ad aliam e
quitabatus uillam; Eodem sequente cre
pusculo. ecce prenotatus ninus collectis sa
mulis. domum circumdat uiri dī; Quam
dum diligentissime scrutarentur. cure
serephensos in necem epī & minime repere
rent. cuncta euertentes uacui reuersi sunt;
Ipse autem sumpto secum clero. locum
amisit. maiensi castro se contulit. per
quendam ex suis ducisse summe manda
re Curauit. quod sub omni celeritate ipsa
in fouea quam uiro parauerat cum suis ru
er& dī gloriam ammittere regni inopiæ
consumptam uitam finire; his auditis insidus
uiri dī summus princeps a suae compositae
con iuge per directos epm̄ nitebatur ad
se reuerti; his dicentibus nihil declinans
agebat oportere gezabelis insidias cauere;
his dictis reuersi sunt; Sed quibus insidiis eum
dicta for& secuta. scribendi stilum minime
abstrahere opinor; Ipse p̄fatus & iam & ca
rus puer. quam nefando carmine p̄nota
ta machinis diaboli p̄cantabat mulier. ui
uendi finem fecit; Eo mortuo. erimoal dux ab
insidiatoribus interemptus est; Prefatus
subactor qui in necem epī collegium fecit
pbram pertulit mortem. in necessum dū
purgare ir&. aluum lanceae ictu uiuendi
finem fecit; Ad ultimum prenotata con
iunx. in fide decepta carolo gallis secuta
amissa potestate & gloriae decore in ppriis

exuta substantus. nil quam asellum sub
uectigali possidens; Quem secuta in italiae
partibus uitam finiuit; Ceteri qui exilibus
prodebantur utero. tantae pulchritu
dinis formae sub multa tribulatione
regno priuati. uitalem amiserunt statū;
Sicque uiridi con summati sunt. ut exil
lis nequiessent dubium non est; huc per
tus cum intrass& in regnum cum omni dul
cedine & summo honoris culmine. uirum
di reuocitans. quem in tanto uenerabat
honore. dignus ut erat meritis & sibi m&
sacro fontis sociauit lauacro; Cumque
exitus uiridi adpropinquass& ut uitā
mutare debuiss& tempore migrationis
non ignarus. suum carnalem italiae di
rexit fratrem ad totius principem genti
ne abso patrimonium ab eo auferr&. & suū
recipere sepulturae precip&ur cor
pusculum; Quem ibidem beato ualentino
deputauit uiuus. quia eisdem castris do
minabantur in tempore longobarthi
hoc octabo ante obitum suum mandare
curauit die. & horam egressionis prae
dicans; Alium ex suis quendam suum
duci direxit. & suum praedicit obitū
uocis deposcens consummationem ut
cadauer deferre imperar&. ubi uiuus
pollicebatur; Veniente iam exitus suae
die. balneum praeparare iussit ex mo
re abluens corpus. capillos totondi cu
rauit. ueste indutus sacrifici um ex mo
re obtulit d(e)o uiaticum p(ro)prius recipi
ens manibus. missarum compl&a
sollemnia. domum ingressus. post
tanti xp̄i perceptione corporis. unū
de duci iussit; Accepto calice mo
dicum sumpsit. eu propinatori ma
nibus disponens. nihil doloris simu
lans signum salutis capiti pressit.
& in uendi finem fecit; Qui a ministris

in beatae di gen&ricis mariae ecclesiae
traditus est sepulturae funere ingenti tan
ti amissionis patris; his principe reuer
sis summo directis cum summis imperio cu
ris. ut corpus tanti deferre deberentur pa
tris. ad locum quem poscebatur uiuum; Qui
XXXmo. ab humo deductus die. tam uiui
similis forma repertus est. quasi ualens so
num pertuliss& uiuus; Confluebant
namque multitudo uirorum ac mulierū.
quasi ad ingens spectaculum tanti pon
tificis lamentabantur abcessum; Cum
que corpus pontificis plaustri opposu
issent. circumdata multitudine. qua
dam puella cum sibi socia secr& iuxta stabat.
uocabulo magata; Cumque illam sistrix
inquirer& quid ep(iscop)o agerentur. ipsa nā
que nefandum intulit sermonem suae
lasciuiae ammisocium inlecebri concu
bitus. quod hoc illi egiss& sui sermonis
improuida sociam deludere uellens;
Cui statim diuinae uirtutis uindicta secu
ta est dextera flexebatur crura calcane
um natae tenus rigebatur. quae in sua
p(er)mansit claudicatione usque in p(rae)sentē
diem; Bini sustentatur baculis unius pedis
utitur gressus. sed ut puto in confessio
nis atque orationis studio. modo per
fectam gerens uitam; Viridi uallenen
sium aducentibus corpusculum. cum ue
niss& partibus quidam nobilis. tam
genere quam forma romanus domini
cus uocabulo. preonensium plepis con
ciues. magnis uexabatur febribus ad
uiridi corpus dum uenis&. confidēt
atque sanitati fidus. se subter misit al
tero latere surrexit. pristinae restitu
tus sanitati. tam ualenter ut propriū
p(ro)siliens equum. di uirtutem conlaudans
domui reuersus est; Ministri uero dictum
ad castrum magensem cum corpore

desunt VIII. folia.